KAS-VERSLAG VAN DE ADMINISTRATEUR OVER DE MAAND AUGUSTUS 1919.

	£	s.	d.	£	s.	d.
Weduwfonds. Bijdragen:						
Gem. Heilbron	0	12	1			
Gem. Wolmaransstad ...	5	15	6			
Ds. L. E. Brandt	5	0	0			
	11	7	7			
Interest:						
C. A. v. d. Plas...	6	0	0			
P. C. Chivers	13	10	0			
	19	10	0			
				30	17	7
Hervormer:						
Intekening...	14	19	9			
Losse nummers	0	10	0			
Advertenties	0	15	0			
				16	4	9
Beh. Stud. Fonds:						
Gem. Heilbron	0	13	4			
Gem. Wolmaransstad ...	1	13	0			
				2	6	4
Theol. Kweekschool:						
Koomans Fonds.						
Ds. L. E. Brandt	5	0	0			
				5	0	0
Almanakken:						
Ds. J. van Belkum	0	12	0			
M. C. Barnard	1	0	0			
C. R. Nolte	0	10	0			
				2	2	0
Wetten:						
Ds. J. van Belkum				0	2	0
Vormen:						
Ds. J. van Belkum				0	2	0
Roosters:						
Ds. J. van Belkum				0	4	0
				£56	18	8

H. J. L. Th. ROORDA,
Administrateur.

DOODBERICHT.

Het heeft de Almachtige God van leven en dood behaagd om ook onze vader,

CAREL HENDRIK BUITENDAG,

in de ouderdom van 54 jaar 8 maanden en 20 dagen, op de 3de Sept. l.l., van ons weg te nemen. Na een vermoeiend ziekbed van zowat zeven dagen bezweek hij, veilig in zijn Jezus, aan een zwak hart.

Zijn heengaan wordt diep betreurd; te meer nog als wij denken dat onze moeder pas drie maanden geleden is heengegaan.

Hoe zwaar die dubbele slag ons ook treft, willen wij tevreden zijn, en de Almachtige God danken voor zo een vader en moeder.

Hun stof ruste in vrede!

De bedroefde kinders,

R. A. BUITENDAG.
C. H. BUITENDAG.
M. M. LABUSCHAGNE ,geb. Buitendag).
M. J. BUITENDAG.
J. C. BUITENDAG.
F. W. C. BUITENDAG.
J. W. v. d. VIJVER (geb. Buitendag).

Driefontein 139, Ermelo,
9 Sept. 1919.

Op Zondag 24 Augustus werd van uit Johannesburg een wedren gehouden op motorrijwielen naar Durban. Men reed ongeveer 50 mijl per uur. Van 9—12 ongeveer was in Heidelberg het geraas van die rijwielen verbazend. Men moest twee kerken voorbij rijden, zodat de dienst verstoord werd. Geheel de politiemacht moest die Zondag dienst doen. En dat alles om uit te vinden welke machines het best konden lopen.




De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

Alle stukken en brieven de Redaktie betreffende te zenden aan **Ds. JAC. VAN BELKUM, Heidelberg.**

ADVERTENTIEN. Staande Advertentiën voor lange termijn op kontrakt. Familieberichten **6d.** per regel. Prijs per Jaargang **7s. 6d.** vooruitbetaalbaar.

Alle gelden voor Abonnementen en Advertentiën te zenden aan de heer **H. J. L. Th. ROORDA, P.K. Bus 444, Johannesburg.**

No. 5. PRETORIA, 15 NOVEMBER 1919. JAARGANG XI.

DE HERVORMING.

Ex. 8 : 19: "Dit is de vinger Gods."

"Hoe snood ondankbaar moet hij wezen,
Die 't hart niet vrolijk tot U heft."

Van snode ondankbaarheid zou het getuigen, indien wij vergeten wat de Heere God ons geschonken heeft in de Kerkhervorming. Als wij nadenken over die grote gebeurtenis moet ons de ootmoedige belijdenis van de lippen en uit het hart vloeien: "Dit is de vinger Gods." Geen Protestant, die bekend is met de zegeningen, die wij aan de Hervorming te danken hebben, zal hieraan twijfelen. En toch hoevele Protestanten gaan die gebeurtenis achteloos voorbij en maken zich schuldig aan geringschatting van haar zegeningen. Hoevele Protestanten verloochenen die beginselen, waarvoor onze vaders gestreden en geleden hebben.

"Dit is de vinger Gods." Wij zien de hand Gods in de langzame voorbereiding der Hervorming. De Heere God doet nooit iets zonder voorbereiding, bij overhaasting. Die voorbereiding is soms, van menselik standpunt gezien, zo langzaam. Hij die in de eeuwigheid woont, kent geen tijd, behoeft zich niet om de tijd te bekommeren. Hij behoeft zich niet te overhaasten bij Zijn werk in de loop der geschiedenis. Een lange tijd van voorbereiding is aan de Hervorming voorafgegaan. De ontwikkeling der middeleeuwse kerk bereikte haar toppunt in het pausdom en in het monnikenwezen. De lange worsteling tussen paus en wereldlike macht liep af ten gunste van 't pausdom. Daardoor kreeg de paus een schier onbeperkte macht in handen. Geen aardse vorst was zo machtig als hij. Hij beschikte over de gehele kerk, al haar ambten en bezittingen. Welk een schone gelegenheid had hij om het Godsrijk te bevorderen en de hoogste belangen der mensheid te dienen! Doch hij bezweek onder zijn eigen gewicht. Die macht werd op schandelike wijze misbruikt. Niet de belangen van het Godsrijk werden daardoor gediend, maar het eigenbelang, niet de verheerliking van God gezocht, maar eigen verheerliking. Kerkelike ambten werden veranderd in handelswaren. Welk een treurig, onwaardig schouwspel! De kerk in handen van huurlingen. Hoe diep het Christendom gezonken was, hoe ontaard de geestelike leiders waren, blijkt ook daaruit, dat men voor geld de vergeving van zonden kon kopen. Zo ging in Duitsland rond Johannes Tetzel om in naam van de paus aflaatbrieven te verkopen. Hij vertelde aan de arme mensen: "De paus heeft het volle recht, om de zonden van allerlei aard te vergeven, niet slechts der levenden, maar ook der doden. Wat hij op aarde vergeeft, is ook in de hemel vergeven; daarom is zijn aflaat even krachtig als het kruis van Christus. Zodra het aflaatgeld voor een arme ziel in de goudkist geworpen op de bodem valt, springt de ziel uit het vagevuur in de hemel." Dit was niets anders dan Godslastering, bdreven door de Paus en zijn handlangers.

De voornaamste handlangers van de paus waren de monniken. Er is een tijd geweest, dat de kloosters een zegen waren voor de mensheid, lichtpunten in de omringende wereld van duisternis. Meer dan één vermoeide en belaste ziel heeft daar rust en vrede gezocht en door Gods genade ook gevonden. Mede door het toetreden van rijken en aanzienliken stegen de kloosters in aanzien, macht en rijkdom. Maar ook hier was sukses de voorbereiding van verval. Niet alleen ernstige zoekers, vermoeiden en beladenen, mensen, die zonde en wereld wilden ontvluchten, maar ook luiaards traden kloosters binnen. De wereld kwam daar bin-

nen, het zondige mensehart kwam daar binnen, zedeloosheid en ontucht drongen door tot in de kloostercellen. "De geestelikheid was verzonken in zedeloosheid en de kloosters waren verzamelplaatsen van luie monniken, wier God de buik was."

Maar wij moeten niet menen, dat het enkel duisternis was, zonder licht. God laat niet varen het werk Zijner hand. Ook toen had Hij de Kerk en de wereld niet vergeten. En toeft Hij al, Hij kent Zijn tijd, Hij komt, Hij komt gewis. Zijn vinger verdreef de duisternis en reeds kon men zien de eerste stralen van een nieuwe dag. De ontevredenheid met de bestaande toestand begon al groter te worden, het verlangen naar hervorming steeds dieper en sterker en algemener. " Dit is de vinger Gods."

Een reeks van mannen stond op en verzette zich tegen de misbruiken in de kerk. Nog was de macht der duisternis hen te sterk. Hun arbeid was echter niet ijdel in de Heer. Wat zij niet konden, zou God doen door de man die Hij daartoe verkoren had: Maarten Luther. In bizondere zin geldt van zijn leven en werken het opschrift: " Dit is de vinger Gods." Zoon van arme ouders uit de boerestand, werd hij streng godsdienstig opgevoed. De begeerte van zijn vader was dat hij in de rechten zou studeren. Maar God had iets anders met hem voor. De plotselinge dood van een vriend, die door een bliksemstraal getroffen werd, vervulde zijn ziel met angst en dreef hem naar het Augustijnerklooster te Erfurt tegen de wil en buiten het weten van zijn vader. De nood van zijn ziel was sterker dan de vaderlike liefde en de vaderlike vrees. Trots de strengste boetedoening, vasten, waken, zelfkastijding, vond hij geen rust en vrede voor zijn ziel. Zelf schreef hij later: " Zo ooit een monnik de hemel verdienen kan door zijn monnikenwerk, zou ik zeker daarop hoop gehad hebben en als het langer geduurd had, zouden mijn zelfkwellingen mij de dood gebracht hebben." Hij kende nog niet het Evangelie van Gods genade in Christus. Dat zou God hem leren door Zijn Woord. Met dat Woord bracht hij uren door in zijn cel. En toen hij daarin las: " De rechtvaardige zal uit het geloof leven," ging een nieuw licht op in zijn ziel. Dit woord was voor hem de kracht Gods ter hervorming der kerk. Een reis naar Rome in belang van zijn klooster, met vreugde aanvaard, eindigde in bittere teleurstelling. Hij kwam tot de ontdekking: "Hoe dichter men bij Rome komt, hoe slechter Christenen men vindt." Daar had hij horen zeggen: "Als er een hel is dan is Rome daarboven gebouwd." Wat hij te Rome gezien had, kon hij niet vergeten en werkte mee om de breuk met Rome mogelik te maken. Die breuke kwam toen Tetzel op onbeschaamde wijze de aflaathandel dreef en beweerde, dat hij door de aflaat meer zielen heeft zalig gemaakt dan Petrus. Luther begon met kracht daartegen te prediken, en in brieven te protesteren. Maar vruchteloos!

Toen was het, dat hij op 31 Okt., 1517, zijn 95 stellingen sloeg aan de deur van de slotkerk te Wittenberg. Daarmede had hij "de kroon van de Paus en de buik der monniken aangetast." De brug was afgebroken tussen hem en de Roomse kerk. Een felle worsteling op leven en dood begon tussen hem en de kerk. Zalig hij, die in dit leven Jakobs God ter hulpe heeft. Op die God stelde Luther zijn vertrouwen. "Aan Christus, mijn Heer, laat ik het over om te zien of de strijd, die ik voer, Hem of Luther aangaat, Hem zonder wiens wil ook de Paus zijn tong niet kan roeren. Willen zij mij het leven benemen, welnu, dan ben ik te spoediger in de hemel. Ik voor mij heb er genoeg aan, dat ik mijn lieve Heer Jezus een genadig Verlosser en een getrouw Hogepriester bezit; Hem wil ik loven en prijzen zolang ik leef." In deze geest heeft de groter Hervormer geleefd, geleden en gestreden. Hij moest vooruit, hij kon niet anders. Het was Gods vinger. De toenemende verzekering daarvan gaf hem kracht te volharden tot het einde toe. God liet niet varen wat Zijn hand begon, ook niet in de donkere tijden toen de reformatie dreigde over te slaan in revolutie, toen men door geweld de verandering wilde brengen die Gods Geest alleen kon. Na de strijd kwam de overwinning, een heerlike zegepraal! De duisternis was verdreven, het licht aangebroken, het licht van Gods Woord en van Gods genade in Christus Jezus. Hierom ging het immers in die strijd. Het volle woord van God als het enige gezag voor het geweten des mensen en de rechtvaardigmaking, enkel en alleen uit het geloof. Voor dat licht moest alle menselike overlevering en alle menselike verdienste wijken. Verdienen, neen, gena alleen, doet ons op redding hopen. Geen priester, geen paus tussen onze ziel en God. Geen menselike overlevering en inzetting, Gods Woord, de bron der waarheid!

Wij kinderen der hervorming, waarderen wij de zegeningen der hervorming? Welke plaats neemt Gods Woord in in ons leven, ons persoonlik, maatschappelik, staatkundig leven? Wij vragen maar al te dikwijls en luisteren maar al te dikwijls naar mensewoorden. Voor velen heeft het Woord van God zijn onvergankelike waarde verloren.

" De rechtvaardige zal uit het geloof leven! " Door zieleangst en zieleworsteling werd deze waarheid van God het persoonlik bezit van de grote Her-

vormer, zijn heiligste, dierbaarste levenservaring. Kind van de Hervorming, is dit ook uw persoonlik bezit, uw heiligste en dierbaarste levenservaring? God geve het.—Amen.

J. H. G.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, November 1919.

Waarde Neef Willem!

Toen ik een tijd geleden met een der leraars sprak over het houden van een biddag voor regen, was zijn antwoord: Ja, dat is goed en nodig, maar wij moeten niet vergeten, dat God alles, dus ook de regen op Zijn tijd geeft, en dat is ook nu weer waar geworden.

De Heere heeft ons gezegend met milde regens op Zijn tijd en het aardrijk juicht! Zullen wij nu ook dankbaar zijn en die dankbaarheid tonen, niet alleen met onze lippen, maar ook met onze daden?

Wij hebben al dikwijls saam gesproken over de opleiding van onze jonge mannen voor leraar der kerk en er ook over geschreven. Bijna zou ik schrijven, er is te veel van gezegd in de laatste tijd, en ik geloof dit ook, ten minste in zoverre dit de geldkwestie betreft. Er is nog een andere kant, waarover niet zoveel is gezegd en geschreven en dat is, vanwaar krijgen wij de jonge mannen?

Die vraag kwam mij duidelik voor de geest toen ik dezer dagen in een boek iets las over het socialisme, wat hierop neerkwam: "voor het begin der negentiende eeuw beoefenden de knapste en aanzienlikste mannen óf de theologie óf de politiek; vandaar dan ook, dat er op deze beide levensterreinen zoveel beweging was en zoveel gestreden werd; na de opkomst van de industrieën, van de fabrieken, gaven de beste mannen hun krachten aan het bevorderen van de fabrieken en uitvindingen en werden o.a. kerk en politiek van hun beste krachten beroofd."

Daarin is veel waar, zoals de ondervinding leert. Wij zien dan ook nu aan het hoofd van de grote ondernemingen, van spoorwegen, stoomvaart, fabrieken voor ijzer, elektriciteit, handelshuizen en banken de knapste mannen van de tegenwoordige tijd. Al wat tot de stoffelike dingen behoort trekt de meest begaafden tot zich, terwijl de geestelike dingen worden achteraf gezet.

Nu heeft de grote wereldbedwinger Napoleon op de vraag, "waar het bij een oorlog meest op aan kwam bij een kanon," geantwoord, "niet op het kanon alleen, maar op de mannetjes achter het kanon." Zo zeg ik ook: in de kerk komt het niet zozeer aan op wetten en bepalingen, op ijver of welsprekendheid, maar op de mannetjes, die de toon en de leiding in de kerk aangeven.

Zo als zaken nu staan, merken wij ook in Afrika op, dat de beste mannen van de kerk zich afkeren; niet alleen dat zij niet mee kerkelik zijn, maar zij zoeken naar andere levenskringen, dan die der kerk; zij worden ook hier óf zakenmensen, die bezigheid doen, óf bestuurders van allerlei fabrieken en geld-inrichtingen. Daarvan de schuld te geven aan de kerk is onbillik. Zij toch moet haar geestelik karakter blijven handhaven ook tegenover de stoffelike belangen van deze tijd. Zij kan en mag die geestelike zaken niet verwaarlozen.

Voor de kerk is dus nodig, dat zij tracht haar verloren grond terug te winnen en zo ook weer de beste krachten tot zich te trekken. Uit zichzelf kan zij dit niet doen: zij moet daarvoor wachten op die tijd, dat God in Zijn welbehagen die geestelike dingen weer op de voorgrond wil brengen en dus een omkering bewerkt ten opzichte van de tegenwoordige geestes-richtingen. Maar al kan de kerk de mensen niet veranderen en de stoffelike richting van onze tijd niet keren, zij heeft toch ook wel middelen om die omkering te bevorderen. Zij kan en moet aan de wereld tonen, dat bij haar de geestelike dingen op de voorgrond staan.

Hoe kan zij dit?

Laat mij beginnen U te zeggen, dat wij ook voor de dienst der kerk de beste mannen nodig hebben. Daarmede bedoel ik niet, dat wij uit de maatschappelike kringen, de rijkste, de geleerdste, de beschaafdste mannen moeten krijgen. Hoewel dit wenselik was, krijgen wij die nu toch niet om de reden boven uiteengezet. Wij moeten trachten de beste, beschaafde en geleerde jonge mannen te krijgen uit de christelike, gelovige families en huisgezinnen. Het komt toch in de kerk er op aan, dat zij bestuurd en geleid wordt door waarachtig vrome en geestelike mannen.

Nu is het, denkt uw oom, in de eerste plaats de taak der leraren, om die geestelik gezinde jonge mannen op te zoeken, te leiden en te helpen. Niet lang geleden hoorde ik een leraar in een onzer gemeenten bidden voor de kweekschool der kerk, haar professor, haar studenten. Een lid der gemeente zeide na de dienst tot uw oom, "dat heb nog maar weinig in de kerk gehoord, dat er voor de school gebeden werd." Uw oom was daarover verwonderd: zijn leraar deed dit elke Zondag.

Dit doet uw oom vragen, of onze leraars dit niet ter harte mogen nemen. Voor de bloei onzer

kerk, en voor de uitbreiding van het Godsrijk is er geen krachtiger hulp te krijgen dan het gebed der gemeente. Niet alleen dat wij weten dat God de gebeden Zijner kinderen hoort en verhoort, maar het bidden in de gemeente verhoogt ook de belangstelling bij de leden, die niet alleen vernemen dat er een school voor opleiding is, maar ook leren verstaan, dat zij een voorwerp des gebeds is en dus een zaak van groot belang voor de kerk.

Niet minder van belang is het, dat onze broeders ouderlingen deze zaak ter harte nemen. Meer dan de leraars komen zijn in onze grote en uitgestrekte gemeenten in aanraking met de jonge mannen en kinderen der kerk. Bij hun huisbezoek, bij hun ziekebezoek, bij hun Zondagschoolonderwijs, bij hun Katechisaties leren zij de kinderen kennen. Zij kunnen op hen invloed uitoefenen en b.v. bij de geschiedenis van Hanna, bij Timotheus er op wijzen, hoe kinderen reeds in hun jeugd de Heere worden toegewijd. Wanneer zij ook een weinig bekend zijn met de kerkgeschiedenis, kunnen zij de jonge mensen leren, hoe de grootste kerkevaders allen mannen geweest zijn uit christelike geestelike gezinnen voortgekomen en hoe deze, ofschoon menigmaal van rijke families, de smaadheid des kruises verkozen hebben boven de roem der wereld. Onze ouderlingen moeten veel meer het doen van de keuze voor het leraarsambt aanmoedigen, dan altijd te spreken van de voor- of nadelen van wereldlike betrekkingen en boerderij. Vooral als zij onder hun jonge vrienden iemand vinden, die door geestelike aanleg uitmunt, moeten ze hem voorthelpen.

Als uw oom pleit om de beste krachten in de kerk te zoeken voor het leraarsambt, dan doet hij dit uit deze overweging:

Het koninkrijk Gods, dat op aarde zich uitwendig openbaart in de kerk, is iets van geheel enige waarde. Het vraagt dus meer dan enig ander wereldse inzetting ook de beste krarhten van de mens en dus ook de beste mensen. Daaronder versta ik niet de rijkste of de meest begaafde, maar de meest geestelike, liefhebbende, zichzelf verloochenende en de meest getrouwen, die men vinden kan. Wie leraar is zonder geestelike eigenschappen is ten slotte niets anders dan een komediespeler, die een geleerde rol heel mooi kan spelen, maar innerlik daaraan vreemd is. Nu mag een dwaze wereld die bedrogen wil worden, zo'n toneelspeler voor een tijd toejuichen, maar zij volgt hem niet. Ook voor die lachende en juichende mensen is hij ten slotte niets van een **toneelmens,** die een rol speelt.

De mannen echter, die niet spelen, maar zich zelf zijn en zichzelf vertonen, zoals ze zijn, worden nu wel niet toegejuicht, maar ze hebben invloed door hun karakter, door hun waarachtig zijn, wat ze zijn. Zulke zijn het die de gemeente nodig heeft, en zulken moeten worden gezocht en voortgeholpen, aangespoord. En als we zulke mannen krijgen, Willem, dan zal de geldkwestie en de opleidingskwestie vanzelf worden opgelost. Want hun geestelik leven zal vruchtbaar werken, als een fontein van levend water.

Met vele groeten,

UW OOM SAREL.

VOOR DE ZONDAGSCHOOL.

Zondag, 30 November 1919. Te lezen: Genesis 1.

HET LICHT KOMT.

Wij noemen deze en de drie volgende Zondagen Advents-Zondagen, omdat de gemeente dan meest denkt aan de komst van Christus in het vlees. Wij behandelen dan ook meestal profetiese gedeelten van het Oude Testament.

Uit dit oogpunt bezien wij dan nu ook hetgeen geschreven staat in Genesis I. We hebben het nu niet zozeer over de scheppings-geschiedenis als een geheel, maar meer over het scheppen van het licht.

God schiep e e r s t het licht.

Licht is nodig voor alle leven, ja licht is leven. Wat zou het leven treurig zijn zonder licht. Ja, eigenlik is er dan geen leven.

Maar gelijk er nu op aarde geen leven is zonder licht, zo is er in de geestelike wereld ook geen leven zonder licht. De zonde is duisternis en daarom ook dood. Zonde maakt niet alleen dood, maar is dood.

Wie heeft het geestelike licht gegeven? God gaf dat in en door Zijn Zoon Jezus Christus, die zelf zegt: Ik ben het licht der wereld. Dat wil zeggen: wat het licht is voor de natuurlike wereld, de bron van licht, dat is Christus voor het geestelik leven. Daarom wijst de eerste scheppingsdag ons ook op Jezus, als het middelpunt van alle geestelik leven. Zonder he is elke mens geestelik dood.

Christus als het Licht der wereld, schijnt in de duisternis der zonde. Hij maakt de zonde openbaar, leert ze ons kennen, en leert daardoor onszelf ons te kennen.

Er was vóór Christus wel enig geestelik licht, b.v. onder Israel, bij enkele heidenen, maar dat was schemerlicht vergeleken bij het licht dat Hij bracht.

Jezus heeft ons door Zijn leven geleerd dat wij zondaren zijn, maar ook dat wij gered kunnen worden. Hij heeft ons geopenbaard, dat God liefde is en ons zoekt: dat wij met Hem kunnen worden verzoend.

Als wij dit licht hebben, en daarin leven, dan kunnen wij veilig gaan door deze wereld: dan kennen wij de afdwalingen der zonde en ook ons eigen hart. Maar dan hebben wij ook vreugde. Gelijk de zon 's morgens opkomend alles mooi maakt en doet leven, zo maakt ook de Heer ons goed en schenkt ons leven.

Daarom komt tot dit licht.

Komt tot Jezus, gij kinderkens.

Zondag 7 Desember 1919.

Te lezen: Genesis 12 : 1—8.

God de Heere heeft Abraham geroepen uit zijn land naar een vreemd land. Als deze nu gaat zegent God hem en zegt dan: " wees een zegen." Die zegen is, dat in Abraham en zijn kinders de gehele wereld een zegen krijgt.

Abraham is de vader van de Israelieten. Israel is het volk des Heeren, uitverkoren om zijn dienst te bewaren, uitverkoren om het volk te zijn, waaruit Jezus zou geboren worden. Deze Jezus is de Christus, de Heiland, die een zegen is geworden voor alle volken en alle mensen.

Die zegen is door Hem gebracht, omdat Hij ons met God heeft verzoend door Zijn kruisdood. De verlossing door Hem aangebracht is de grootste zegen, die ooit aan mensen kan gegeven worden, want zij is de vrijmaking van de banden des doods en der zonde. Geen groter geluk op aarde is er, dan dat de mens vrij is van de zonde, die de dood, de scheiding van God ons aanbrengt.

Hoewel niet alle mensen in Jezus geloven en daardoor vrij zijn van de zonde, is Zijn komst voor hen toch ook een zegen. Denk eens hoe treurig en droevig de mensen waren vóór Jezus komst. Zij leefden meest alleen voor deze wereld, om te eten, te drinken, vrolik te zijn: zij leefden alleen voor zichzelf en bijna niemand dacht aan een ander, aan weduw, wees, verdrukte. De Heere heeft niet alleen ons liefgehad, maar ons ook geleerd elkander lief te hebben en daardoor een zegen te zijn voor elkander.

De Heere is ook niet alleen een zegen voor grote mensen, ook voor kinderen, die Hij heeft geroepen en in Zijn armen genomen en gezegend. Nu moeten wij dan ook, groot en klein, net als Abraham voor anderen weer tot een zegen wezen. Wij moeten ook anderen, ook Heidenen vertellen van Jezus, en door onze liefde en ons geloof hen zoeken te winnen voor Hem. Laten de kinderen denken hoe dat God de Heere hen in Christus heeft gezegend, maar dan ook gezegd heeft: "weees een zegen." Dan alleen kan ook de wereld in Hem gezegend worden en zal er liefde en vrede komen.

Zondag, 14 Desember 1919.

Te lezen: Deuteronomium 18 : 15-22.

EEN GROOT PROFEET.

Mozes was een groot profeet, ja wel de grootste onder Israel. Hij heeft hun de wet gegeven door bestelling der Engelen. Hij heeft voor zijn volk gebeden en gebracht naar Kanaän.

Als Mozes sterven gaat, belooft God aan Zijn volk, dat er een groot profeet komen zal. Er zijn vele gekomen, b.v. Elia, Elisa, Jesaja, Jeremia en meer, maar zij waren allen geringer dan Mozes. Eindelik komt Jezus op aarde en Hij is de grote profeet.

Hij heeft ons God leren kennen, niet alleen als de Eeuwige, de Onveranderlike, maar als Vader, als Liefde. Hij heeft ons de wet gegeven, niet der 10 geboden, maar der liefde. " Gij zult God liefhebben bovenal en uw naaste als U zelven " en Hij zelf heeft die wet vervuld in Zijn leven, in Zijn lijden en sterven, want Hij was gewillig zijn leven te geven uit liefde tot Zijn Vader en tot ons zondaren.

Hij heeft voor ons gebeden, ja bidt nog voor ons in de hemel, gelijk Mozes heeft gebeden voor zijn volk, als het gezondigd had of als het in lijden en strijden was.

Mozes was profeet alleen voor zijn volk. Jezus is het voor alle volken, natiën en tongen en voor al de zijnen. Heeft Mozes zijn volk geleid door de woestijn naar het beloofde land, de Heere Jezus voert ook de zijnen door dit leven, naar het beloofde land, het land der ruste hier boven en dat nog beter en liefdevoller dan Mozes dat heeft kunnen doen.

Daarom is hij de enige, de grote profeet, naar Wien wij moeten horen. Ook de kinderen zullen, als zij zalig willen worden, naar Hem moeten horen en de belofte niet mogen vergeten, dat God een groot Profeet heeft gegeven.

Zondag, 21 Desember 1919.

Te lezen: 2 Samuel 7 : 1—7.

David had Jerusalem veroverd: vele volken rondom zich overwonnen; zijn volk rijk gemaakt, een prachtig huis zich gebouwd. Hij wilde nu ook een prachtig huis bouwen voor zijn God.

Dat was een heerlike gedachte: vele mensen denken wanneer zij zo veel voorspoed hadden als David niet aan God en Zijn dienst.

Nu belooft hem God, dat zijn stoel zal vast zijn tot in eeuwigheid, d.w.z. dat hij een eeuwig koning zal zijn.

Hoe kon dit? David was toch een mens, en sterfelik. Deze belofte ziet niet op David alleen, maar op geheel zijn nakomelingschap. Van uit zijn koninklik geslacht zullen de koningen voortkomen, ook de grootste aller Koningen, Jezus de Christus, Gods zoon.

Wij zien dan ook hoe later na vele eeuwen uit het geslacht van David in de stad Bethlehem, Davids stad, de grote Koning geboren wordt. Evenals David is zijn begin zeer gering. David waakt over de schapen zijns vaders: Jezus wordt geboren in een stal. David wordt vervolgd door Saul; Jezus door Herodes en zijn volk. Toch is Hij Koning.

Hij strijdt tegen de grote vijand Gods als David tegen Goliath en overwint. Maar Christus de Heere is ook een rechtvaardig Koning meer dan David. Hij is sterker en machtiger dan al Zijn vijanden. Zijn troon is eeuwig: niemand kan Hem die ontnemen, want God zelf heeft Hem er op geplaatst.

Ook beschermt de Heere geheel Zijn volk. Hij waakt over hen en maakt ze groot en rijk.

Daarom regeert Christus de wereld ook nu nog. Alle groten en machtigen der aarde moeten voor Hem zich buigen, al schijnt het nu ook anders te zijn. Dat is de troost der gemeente, dat hun Heer en Hoofd Koning is en dat alle macht in hemel en op aarde Hem is gegeven: daarom is zij ook geheel zeker van de uiteindelike overwinning en zullen zij, als Hij komt, ook als Koningen met Hem heersen.

RAPPORT OVER EEN BESCHRIJVINGSPUNT VAN DE KERKERAAD VAN JOHANNESBURG.

De Kerkeraad van Johannesburg heeft bij de Algemene Kerkvergadering het onderstaand beschrijvingspunt ingediend:

De Algemene Kerkvergadering spreke uit, wat volgens de Bijbel recht is in de zaak van bidstonden en of het geoorloofd is dat vrouwen bidden in bidstonden.

Voldoende aan de opdracht van de Algemene Vergadering, die deze zaak verwees naar hare Kommissie, die wederom aan ondergetekenden opdroeg over deze zaak te rapporteren, hebben ondergetekenden de eer het onderstaand als vrucht van studie en onderzoek aan te bieden.

In dit beschrijvingspunt worden twee vragen gesteld:

a. Wat leert de Bijbel over bidstonden?

b. Wat leert de Bijbel over het geoorloofde van het bidden van vrouwen in de gemeente?

a. Wij moeten opmerken dat het Oude Testament geen bepaald voorschrift geeft voor bidstonden, zoals wij die verstaan, n.l. dat er vaste uren voor het gebed worden afgezonderd buiten de bijeenkomsten in Tempel of Synagoge, ofschoon het bij hen gewoonte was sommige uren van den dag voor het gebed af te zonderen z.a. blijkt uit het boek van Daniel, Hfd. 6, die gewoonte bestond ook in Jezus dagen vgl. Handelingen 1: 13 en 14; 24; 3: 1; 12: 5; 16: 13.

In de oude Christelike kerk hield men dageliks bijeenkomsten tusschen Paasch en Pinkster, waarin men staande bad; dan werd ook, nadat door de voorganger was gebeden aan alle tegenwoordig zijnde leden gelegenheid tot bidden gegeven, zonder gebonden te zijn aan een formulier gebed, omdat men uit het harte bad (Tertullianus); omdat echter allerlei onbekwame en ongeschikte personen ook gingen bidden werd deze gewoonte spoedig nagelaten.

Gedurende de Middeleeuwen werden door en voor leeken geen biduren gehouden, omdat het algemene priesterschap der gelovigen terug week voor de dienst der priesters en der geesteliken.

In de dagen der Hervorming en daarna werden in de kerken ook biduren gehouden o.a. in Geneve onder leiding van Calvin; ook in Holland kwamen ze voor b.v. in Rotterdam, waar Dinsdagavond een biduur was. Gedurende de grote trek hield o.a. Charl Cilliers elke avond biduur.

Wanneer nu in de ene of andere gemeente in onze kerk behoefte bestaat of begint te ontstaan aan een biduur in de kerk, waarbij ook de leden der kerk voor gaan, kan dat geschieden als overeenkomende met de oudste gebruiken in de kerk van Christus, en als aanbevelings waardig om de gemeenschap des geloofs en de band der liefde vaster te maken in de kerk. Men zal evenwel moeten toezien dat gene onbekwame of ongeschikte personen in biduren als voorbidders voorgaan wat nog wel eens gebeurt, opdat er geen aanleiding tot spotternij en tot minachting van de dienst des Heeren worde gegeven.

b. Wat leert de Bijbel over het geoorloofde van het bidden van vrouwen in bidstonden der gemeente?

Om een antwoord te kunnen geven op deze vraag moeten we eerst iets mededelen omtrent de waardeering van de vrouw onder Israël.

Hoewel de vrouw in Israël tengevolge van het heersen van polygamie en slavernij overeenkomstig geheel de toestanden in het Oosten, niet in al te grote achting was, kan men toch gerust zeggen, dat zij bij de Joden veel hoger stond dan bij de Heidenen. Bij de Grieken is zij of een pop om mede te spelen, of de huishoudster, die het huis bestuurt, of de echtgenote die wordt genomen om echte kinderen te baren. Bij de Romeinen is zij de vrouw die wettige kinderen voortbrengt om de familie en de stam van de man in stand te doen blijven.

Volgens Hebreeuwse zede is zij de gelijke van de man, ofschoon aan hem onderdanig, vgl. Gen. 2:21-23; wel beschikt de man over haar willekeurig, b.v. 1 Samuel 18:19 en 27, Gen. 12:10-2, maar dat was zo de gewoonte van die dagen.

In zaken van de godsdienst stond zij met hem gelijk; zij ging met hem op naar de hoge feesten, 1 Sam. 1: 1-3; zij komt in de tempel om te bidden, vgl. Ezra 1, 10:1, Nehemia 8:3; 12; 43; Deuteronomium 31 : 12, zoals Hannah, 1 Samuel 1, Anna, Lucas 2: 36. Onder haar werden profetessen gevonden, die bij overwinningen liederen zongen en profeteerden, d.i. godsdienstige toespraken hielden, b.v. Mirjam Exodus 15:20; Deborah Richteren 4:4 en 5; vlg. Hulda 2 Koningen 22:14; 34:22, zij kan als de man ene gelofte aan de Heer afleggen.

Als de Heere Jezus op aarde komt, verandert de toestand der vrouw zeer tot haar voordeel; we kunnen gerust schrijven: aan Christus dankt de vrouw haar hoge waardeering door de man, hare geestelike en redelik vrijheid; zoals Paulus zegt: In Christus is geen man of vrouw, Gal. 3:28, wat overeenkomt met de verklaring van Hem zelven, Mattheus 22:30.

Wij zien dan ook dat Hij zich ontfermt zowel over de man als over de vrouw, vgl. Mattheus 9:20-22; Mattheus 15:21-22; Johannes 4:1-30. De vrouwen dienen Hem van hunne goederen, Lucas 8:3. Hij is een huisvriend van Martha en Maria te Bethanie: in de lijsten van personen aan wie Paulus groeten brengt komen de namen voor van vele vrouwen: Lydia en Priscilla helpen hem. Onder de bedeeling van het Nieuwe Testament zijn man en vrouw gelijk. Zij delen ook in de godsdienstoefeningen; veelzeggend is in dit opzicht Hand. 1:14, waar de vrouwen ook volharden in het bidden en smeken; Handelingen 12:12, waar zij genoemd worden als mede biddend voor de bevrijding van Petrus.

De Kerkeraad van Johannesburg vraagt echter of de vrouwen in de biduren ook mogen bidden, d.w.z. voorgaan in het gebed?

Wanneer wij opmerken hoe in de oude kerk de vrouwen dienden in de gemeente door zieken bezoek, door onderwijzing van vrouwelike doop kandidaten, bij Dood en Avondmaal aan vrouwen en kinderen, hoe zij vervolgd werden b.v. omdat zij de martelaren in de gevangenissen bezochten en hun spijze brachten, dan kunnen wij niet inzien, dat zij in de gemeente bij het bidden zouden gezwegen hebben.

Wel is waar beveelt Paulus, 1 Korinthen 14:31, dat de vrouwen in de gemeente zullen zwijgen, omdat het leelik staat (eigenlik, omdat het schandelik is), maar dan schijnt het toch dat dit alleen gezegd wordt voor Korinthe. Waarom moet het worden verboden, wanneer het elders niet voorkwam? De meisjes in Korinthe waren bekend voor hun losheid van leven, zodat het daarom minder gewenst was dat zij in het openbaar zouden bidden en ergernis geven.

In later dagen verzet zich de grote kerkleraar Tertullianus tegen het leren van de vrouw in de vergaderingen der gemeente en dat zij doopt. Ook Calvijn verbiedt dit laatste, over het bidden van vrouwen zich niet uitsprekend.

Na de Hervorming, die nog in vele opzichten onder de invloed staat van de Roomse Kerk in de Middeleeuwen vinden wij geen sporen van bidden der vrouwen in bidstonden, dan eerst in de laatste helft van de xix eeuw. Op het vasteland van Europa, in Holland en in Duitsland kent men dit niet, het is ingevoerd uit Amerika en later in Engeland onder de invloed van het Methodisme; de emancpatie geest onder de vrouwen heeft het bevorderd; uit Engeland en Amerika is het overgekomen naar Zuid-Afrika.

Wij komen dus tot deze slotsom:

Dat vrouwen voorgaan bij het bidden in biduren schijnt niet in strijd met de Christelike instellingen en gebruiken der eerste eeuwen der kerk, ofschoon het na de zesde eeuw in onbruik is geraakt; met het oog hierop mogen wij het niet afkeuren.

Aangezien echter bij zeer velen in onze kerk groot vooroordeel is tegen deze zaak, en de ondervinding leert dat ongeschikte en onbekwame personen er aan deelnemen uit onzuivere beweegredenen, raden wij de Kerkeraden aan in deze met grote voorzichtigheid te werk te gaan ,en het alleen dan toe te laten wanneer ernstige mannen en vrouwen dit sterk begeeren en er geen aanleiding tot ergernis wordt gegeven.

WAT BUITEN ONZE KERK GEDAAN OF GEZEGD WORDT.

Tot professor aan de kweekschool te Stellenbosch is benoemd Dr. E. E. van Rooyen, predikant van de Nieuwe Kerk gemeente te Kaapstad.

De Gereformeerde Kerk hoopt op 28 November 1919 te Potchefstroom haar 50-jarig jubileum van het bestaan der kweekschool te vieren. Wij wensen de Kerk geluk en bidden èn haar èn haar school en haar professoren de wijsheid en de zegen Gods toe.

Een Pleidooi voor de Duitse Zendelingen.

Uit "De Heraut," het weekblad der Gereformeerde Kerken in Holland, onder Redaktie van Dr. A. Kuijper, nemen wij 't volgende over:

The Society of Friends (Kwakers) heeft de 9de Mei een stuk gezonden aan de engelse afgevaardigde naar de Vredeskonferentie het welk luidt: Doordat wij vernomen hebben, dat men voornemens is alle duitse zendelingen gedurende een bepaalde reeks van jaren uit de britse koloniën te sluiten, en hun uitsluiting ook uit andere landen gedurende hetzelfde tijdsverloop te verzekeren, is ons verzoek deze aangelegenheid aan een kommissie van vertegenwoordigers der regering op te dragen. Meer dan 200 jaar hebben de duitse zendelingen edel werk gedaan, niet alleen in dienst van hun eigen genootschappen, maar ook in die van engelse en internationale genootschappen, en zij hebben trouw en onberispelik zelfs gedurende de oorlog gediend. Wanneer men deze mannen van het recht berooft Christus en de kerk tegenwoordig op dezelfde manier als vroeger te dienen, zou men aan de zaak der verbonden mogendheden afbreuk doen, gelijk men ook de duitse Christenheid zou schaden en de Volkerebond in de wortel treffen. Want, indien deze Bond niet op het zedelik en geestelik fundament van het Christelike geloof opgebouwd wordt, als de Bond niet aan "Vrede en welgevallen op aarde" gelooft en aan de mogelikheid dat Gods wil geschiedde gelijk in de hemel alzo ook op de aarde, dan heeft hij geen grond en zal dan ook noodwendig zijn doel missen. Elke duitse zendeling, die men zijn levenstaak laat volbrengen, als belijder der religie, die ons leert overal waar wij zijn het beste te zoeken, zal een bron van verhoogde kracht zowel van het eigen als het vreemde land zijn."

Daarop merkt "De Heraut" verder op: "Ere zij de Society of Friends, dat zij het zo moedig voor de duitse zendelingen opnam. In geen enkel engels of ander blad hebben wij ooit een feit vernomen, waaruit bleek, dat de duitse zendelingen, gedurende de oorlog zich inkorrekt tegenover Engeland of een der verbonden mogendheden hebben gedragen. Daarom is het doen der engelse regering, ja van de gehele Vredeskonferentie tegenover de duitse zendelingen zo onchristelik.—(De Kerkbode.)

Wij willen hierbij opmerken, dat een van de engelse ministers, Mr. Burns, die in 't ministerie zat bij het uitbreken van de oorlog in 1914, een Kwaker was, en toen onmiddellik zijn bedanking heeft ingezonden.—(Red. Hervormer.)

Het Zout van Frankrijk.

Emile Faquet, een lid van de franse Academie, die zelf geen protestant is, noemt het franse protestantisme: "Het zout van Frankrijk." Opmerkelik is het, dat h ij dit doet. Dikwijls is het gezegd, dat, toen Frankrijk de Hugenoten vervolgde en bij duizendtallen het land uitdreef, het beste bloed uit dat land werd getapt. Maar er is een overblijfsel in dat land, en dat overblijfsel heeft steeds de meest gezegende invloeden uitgeoefend. Mevr. Houghton heeft een boek geschreven, getiteld: "Handbook of French Protestantisme." Daarin toont zij aan, dat vele van de meest beroemde zonen en dochters van Frankrijk uit protestantse ouders gesproten zijn: Guizot, Sismondi, Curie, de ontdekker van het radium. Vele andere namen worden in haar boek genoemd. Hieruit blijkt wat het Hugenotenbloed voor Frankrijk betekend heeft en nog betekent. Dan is wat verwondering wekt, het feit, dat niettegenstaande het getal der protestanten in Frankrijk zeer klein is (niet veel meer dan 1 per cent), hebben zij meer dan vijftig weesinrichtingen en ook ongeveer hetzelfde getal stichtingen voor oude lieden; en behalve hun kerken, een zestigtal liefdadigheids inrichtingen te Parijs.—(De Kerkbode.)

Over inmenging van de Engelse kerken in aangelegenheden van de Nederduits Gereformeerde Kerk, die in Synode bijeen is te Kaapstad, werd opgemerkt (volgens "De Burger"):

Ds. Lamprecht zegt, dat vooral de Wesleyaanse predikanten de kerk tegenwerken. In Johannesburg heeft spreker aan een prominente Wesleyaanse predikant openlik in een vergadering gezegd, dat zij buiten hun jurisdiktie gaan en de kerk tegenwerken. Waarom gaan onze mensen zo graag naar die kerk? Omdat wij de grenslijnen zo graag uitwissen. Spreker is geen sentimentalist, maar wil de gebreken in de kerk aantonen. De partikuliere genade en de Leer der Uitverkiezing worden verzwegen (bij de prediking—Red. Hervormer). In de

kerk is er een sterk methodistiese richting, waarbij spreker zich volstrekt niet kan neerleggen. Sommige predikanten behandelen hun tekstverzen op zo'n wijze, dat lidmaten erbij koud gelaten worden. De mensen weten niet wat hun belijdenis is en gaan vervolgens gemakkelik over naar de Wesleyaanse kerk. De katechismus wordt ook niet genoeg gepredikt.

Ds. Meiring zegt, dat Dr. Lamprecht ernstige bezwaren tegen de kerk gemaakt heeft, die niet zonder protest gelaten worden. Als de bezwaren niet door de Synode worden tegengesproken, zullen zij door andere kerkgenootschappen tegen de Nederduitse Gereformeerde Kerk gebruikt worden.

Besloten werd om aan de Engelse kerken te schrijven dat zij moeten waken voor inmenging.

Wij (Red. Hervormer) tekenen hierbij aan:

1e. Dat andere kerkgenootschappen deze stok tegen de oude kerk wel zullen moeten laten staan. In geheel Zuidafrika is men lief om de grenzen uit te wissen, is er gebrek aan kennis.

Schrijven aan de Engelse kerken helpt niets. Die heren staan zo hoog, in eigen mening, dat zij brieven en protesten der Hollandse kerken niet beantwoorden.

Verder werd het volgende besproken:

De Synode benoeme een Kommissie om onderzoek te doen op welke wijze er toenadering en samenwerking tussen de drie Hollandse Gereformeerde Kerken in Zuidafrika kan plaats vinden.

De predikant van Elliot (Ds. du Plessis) zegt dat er geen verschil tussen de drie Hollandse kerken in dit land is en inplaats van samenwerking zijn zij tegen elkaar gekant. Spreker stelt voor dat een kommissie aangesteld zal worden om rapport over deze zaak te doen.

Ds. Meiring zegt, dat in Transvaal die kerken het best vertegenwoordigd zijn. In de Kolonie is er slechts $1\frac{1}{2}$ van de Hollandse kerken in Zuidafrika en men begeeft zich op gevaarlik terrein. Wij willen niet de indruk geven dat wij tegen toenadering zijn, maar hij vraagt de predikant van Elliot zijn voorstel terug te trekken.

Ds. Hugo, van Tulbagh, zegt dat wij wel pogingen mogen aanwenden om samenwerking te krijgen. Deze kerk is de grootste en mag wel het initiatief nemen.

Ds. Pienaar, van Uitenhage (de Assessor) zegt, dat hij zich verenigt met de zienswijze van de predikant van Paarl (Ds. Meiring). Men zal zich op gevaarlik terrein begeven. De andere kerken zijn uit de Nederduits Gereformeerde Kerk getreden (?—Herv.) en kunnen terug komen als zij samenwerking willen hebben. (Dit is iets anders dan verenigen; het eerste willen we wel, het laatste is ondoenlik.—Red. Herv.). Er zijn onoverkomenlike geschilpunten en de zienswijze van de Gereformeerde Kerk, is zoals die van Dr. Lamprecht. Hoewel er een Methodistiese richting in de Kerk bestaat, heeft een professor van de Vrije Universiteit van Amsterdam toch verklaard, dat een weinig Methodisme de Gereformeerde Kerk geen schade zal aandoen.

Hier werd de diskussie afgebroken. Bij hervatting daarvan zei Ds. Mentz (Kenhardt), dat het voorstel niet organiese eenheid maar samenwerking beoogt.

Ds. Meiring (Paarl) vraagt wat de predikant van Elliot bedoelt met "toenadering."

Ds. du Plessis (Elliot) levert repliek. Als de Wesleyaanse en Anglikaanse kerken in Amerika kunnen samenwerken, waarom kunnen de Hollandse kerken in de Unie het niet doen?

Een amendement om de zaak bij de bespreking te laten wordt goedgekeurd.

Wij achten dit zeer verstandig. Hoe mooi een vereniging ook schijnt voor de mens, de ondervinding leert dat dit bijna onmogelik is. Zie 1 Koningen 12:24. Denk aan de pogingen tot vereniging van de Oosterse en Westerse kerk in de twaalfde eeuw: aan die van de Lutheranen en Calvinisten in de 16e eeuw te Marburg: aan de Methodisten in Engeland die nog altijd gescheiden blijven: dan de Gereformeerde Kerken A en B in Holland, waar men elkander dudt, de vereniging der kerken in Scotland in deze eeuw, en die der Hollandse Kerken in Transvaal in 1884. Dat men in Amerika kan verenigen is wel mogelijk. Men leeft daar na en gedurende de oorlog in een atmosfeer van opgeblazen-hoogmoeds waanzin en denkt in "imperiums" ook op geestelik gebied. Verder vergeten men niet dat de Hollandse natie wier nakomelingen in Afrika nog het best hun tijpe hebben bewaard, een bij uitstek individualisties en onafhankelik karakter heeft. Nergens hebben in de dagen na de Hervorming, de sekten, vrome gezelschappen en oefeningen zoo gebloeid dan juist daar, en dit karakter is niet zo gemakkelik te veranderen.—(Red. "Hervormer.")

Veel werd gesproken in de Synode over de toenemende onzedelijkheid.

Ds. Kock (Strand) is er blij over, dat deze zaak nu degelik behandeld zal worden, daar het een bijzonder ernstig vraagstuk is. Vervolgens spreekt hij over de onstichtelike toneelen te Somerset Strand en andere zeesteden. Overal hoort men klachten en overal vindt men het feitelik on-

mogelik de jonge mensen 's avonds thuis te houden. De jonge mannen bezoeken de jonge dochters niet meer in haar ouders huis, maar nemen ze altijd 's avonds uit onder allerlei voorwendsels om dikwijls zeer laat weer naar huis te komen.

Hier nu is een terrein, waar we kunnen samenwerken: maar dan moeten we dat ernstig willen en ook de beleefdheids vormen tegenover elkander in acht nemen, b.v. in beantwoorden van brieven, en in het zich onthouden van van eerst de dingen klaar maken en dan te zeggen: wilt ge mededoen? Maar hier zijn we voor samenwerking altijd en overal te vinden.—(Red. "Hervormer.")

Een heel gevaarlijk punt vol doornen en distels is aangeraakt over de vereniging van de politieke partijken. Dit blijkt uit een verslag van de "Burger."

De kommissie van orde rapporteert, dat zij een schrijven heeft ontvangen van de Herenigings Kommissie van Somerset-Oost, inhoudende een verzoek, dat de Synode haar invloed zal gebruiken in die gewenste richting. Er is bij sommige leden een vrees te bespeuren, dat de diskussie minder aangenaam wezen zal. Daarom spreken sommige tegen die aanbeveling van de kommissie van orde, dat een deputatie afgevaardigd zal worden om de leidslieden van beide partijen te ontmoeten en hereniging bij ze te bepleiten. Men is bevreesd om slapende honden wakker te maken.

Doch aan de andere kant wordt er op gewezen, dat er heden een volksdrang is naar hereniging, dat deze drang geenszins verminderd is door het afspringen van de onderhandelingen bij de Paarl kongressen, en dat de Synodee haar machtige invloed moet aanwenden om het volk bijeen te brengen.

De doorslag wordt gegeven door een waardige toespraak van Ds. Pienaar, de vorige Moderator. Met sterke klem zegt hij: "Verdeeldheid is een volksramp: onze tegenstanders werken op het beginsel: "verdeel en heersch" en slaan daar politieke munt uit. Vooral met het oog op de aanstaande algemene elektie, die dreigt de genezende wond weer open te scheuren, moet de kerk al haar invloed gebruiken om de wond voor die tijd gans en al te helen. Allen van ons betreuren het, dat de Synode eerst na het Paarl Kongres gehouden moest worden, doch niemand zegge, dat het nu reeds te laat is.

Met overgrote meerderheid stemt men er dan ook voor, dat een deputatie de leiders zal ontmoeten en ze uit naam der ganse kerk zal smeken te herenigen.

Ere de Synode, die dit doornige punt aandurfde en die zich door het geschreeuw, kerk en politiek behoren niet bij elkaar, niet heeft laten bang maken, om haar gevoelen uit te spreken. Hereniging van ons volk is nodig, zal het niet ondergaan: dat de Synode die hereniging bepleit en wil bevorderen, is bewijs dat zij voeling houdt met haar natie.

Of het gelukken zal? Wij hopen het, maar was men vroeger gewoon te spreken van rabies theologaeum (hondsdolheid der predikanten) men mag nu veel meer spreken van rabies politicorum (hondsdolheid der politiken). De ikkigheid de eerzucht is zo groot bij velen hunner. Alles mag ondergaan als ik maar heers, zegt men. Wij vrezen dat het bij vele politici ook zo is.—(Red. "Hervormer.")

Heidelberg, 6 November 1919.

Aan de Broeders Leraren
van de Nederduits Hervormde Kerk.

Eerwarde Broeders!

De Kommissie der Algemene Kerkvergadering heeft bepaald dat ook in onze kerken de opening van de Dordse Synode van 1618-1619, verleden jaar om de oorlog uitgesteld zal worden herdacht en de betekenis er van voor de kerk en de staat zal worden besproken.

De ondergetekende heeft de eer U te verzoeken dit te willen doen op Zondag, de 23 November a.s., en ook Uwe ouderlingen, die dienst doen op die dag dit te vragen.

Met hoogachting en heilbede,

Uw dienstwillige Broeder in de Heer,

JAC. VAN BELKUM,
Scriba.

DIENSTREGELING VOOR OUDERLINGEN TE KRUGERSDORP.

23 November: Br. Ouderling H. C. v.d. Merwe.
30 November: Br. Ouderling H. J. le Roux.
7 Desember: Br. Ouderling G. P. Brits.
14 Desember: Br. Ouderling S. J. Botha.
21 Desember: Bro. Ouderling J. J. Lombaard.
28 Desember: Br. Ouderling D. M. Möller.
4 Januarie 1920: Br. Ouderling B. J. Vorster.
11 Januarie 1920: Nachtmaal.

DIENSTEN VAN Ds. JAC. VAN BELKUM.

16 November 1919: Te Heidelberg v.m. 10 uur; 's avonds 7.30. Br. Ouderling N. H. Jacobs, Diaken S. J. Jacobs.

23 November 1919: Te Balfour v.m. 10 uur. Br. Ouderling M. N. Janse van Nieuwenhuisen. Diaken J. d uPreez. Te Heidelberg 's avonds 7.30.

30 November: Te Potchefstroom.

7 Desember: Te Heidelberg v.m. 10 uur, 's avonds 7.30. Br. Ouderling I. B. Bierman. Diaken A. H. P. Marais.

14 Desember: Te Heidelberg v.m. 10 uur, 's avonds 7.30. Br. Ouderling D. J. Strijdom.

25 Desember: Te Heidelberg v.m. 10 uur. Kerstfeest.

Er zal volgens Kerkeraadsbesluit op Kerstfeest geen Nachtmaal zijn, maar de derde Zondag in Januarie zo de Heer wil.

N.B.—De dienst op 30 November is veranderd.

PERSOONLIKE ZAKEN.

Ds. L. E. Brandt beroepen naar Marico, heeft daarvoor bedankt.

Ds. L. E. Kuhn, die bedankte voor de beroeping naar Germiston, is daarheen voor de tweede maal beroepen, maar bedankte opnieuw.

Ds. J. J. Prinsloo is beroepen naar Krugersdorp.

Mev. Ds. J. J. Prinsloo, die voor een operatie in het Zuid-Afrikaanse Hospitaal te Pretoria werd verpleegd, is geheel hersteld .

De Scriba van de Algemene Kerkvergadering verzoekt dringend, dat hem vóór 1 Desember opgegeven worde door de Kerkeraden, of ook door andere personen waar nodig:

(a) hoeveel Almanakken van 1920,
(b) hoeveel Zondagschoolboekjes voor 1920.
(c) hoeveel Notulen van 1917-1919.
(d) hoeveel nieuwe Wetten.

zij nodig hebben.

Wij moeten voor de Administratie nieuwe lijsten opmaken en willen om oponthoud te voorkomen vroeg daarmede gereed zijn.

De Scriba,
JAC. VAN BELKUM.

Heidelberg, Okt., 1919.

VAN DE ADMINISTRATEUR.

De intekenaars worden nogmaals beleefd maar dringend verzocht toch spoedig hun intekengeld te zenden. Er is veel achterstallig. In Augustus werden de rekeningen uitgezonden en daarvan is nog niet een vierde gedeelte betaald.

Ook de agenten worden verzocht betaling te verkrijgen en vooral ook nieuwe intekenaars aan te brengen. Er zijn agenten die elke maand hun blad ontvangen en nog geen enkele intekenaar aangebracht hebben en over het geheel nog niets deden voor ons kerkblad.

De Zondagschool-roosters worden niet meer uitgegeven. In plaats daarvan komt nu elke maand een blaadje uit dat voor de kinderen bedoeld is. Hiervan is per cirkulaire kennis gegeven aan allen die vroeger de Zondagschool-roosters bestelden met verzoek te laten weten hoeveel blaadjes elke maand gezonden moeten worden. Willen de onderwijzers nu zo goed zijn deze zaak ter hart te nemen en hun opgaven zonder verzuim inzenden aan de administrateur, bus 444, Johannesburg. Zorg toch a.u.b. voor duidelike opgave van naam en adres.

De administrateur doet nog eens een beleefd verzoek aan alle Kerkeraden en Kerkeraadsleden om toezending van de adressen van Scriba en Kassier der gemeenten. Aan het verzoek in de vorige uitgave van de "Hervormer" heeft NIEMAND voldaan.

Deze week zijn ook de rekeningen aan de gemeenten verzonden voor de verschuldigde bijdragen over het lopende jaar voor het Algemene Fonds en voor de Theologiese Kweekschool. Vele gemeenten hebben voor beide zaken nog nooit iets betaald, en het geld is hoog nodig voor betaling van salarissen, hulp aan studenten en administratie. Vooral de kas van de Kweekschool is in zeer slechte toestand en voorziening is dringend nodig.

KERKVIERING WOLMARANSSTAD.

Wij hadden weer Nachtmaal te Wolmaransstad op 25 en 26 Okt., 1919. Met de zware droogte hebben wij toch een goede opkomst gehad. Er waren veel ossewagens en Zondagmorgen zijn veel karren ingekomen. Onze konsulent, Ds. Ennis, is de 23ste vroeg ingekomen voor de catechisanten, en Ds. S. J. Strijdom is ook Zaterdagmorgen vroeg tot ons overgekomen. Hij heeft Zaterdag namiddag de voorbereidingsdienst waargenomen en sprak uit Hebreeën 11. De woorden die hij ge-

sproken heeft hebben de aandacht van de gemeente al meer en meer aangetrokken; hij sprak met alle ernst en heeft de gemeente laten verstaan dat geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt en een bewijs der zaken, die men niet ziet. Wij hebben de verzekering dat de gemeente beter tot de standvastigheid met gevoel gekomen is, waar wij al verslapt waren in het geloof. Zondagmorgen om half acht hielden wij een biduur tot verootmoediging voor de Heere, wegens de zware droogte. Onze Nachtmaalviering begon om 10 uur v.m.; onze oude leraar nam de kansel in en nam zijn preek uit Johannes 20 vs. 7 en 20. Hij heeft met diepe ernst gesproken, de gemeente op het ongeloof van de mens gewezen. Er werden twee grote tafels bediend, zodat de banken van de ouderlingen en diakenen en ook nog veel van de andere banken ingenomen werden door aanzittenden aan de tafel des Heeren. Zondagnamiddag hadden wij weer onze andere leraar, Ds. Ennis, op de kansel. Hij nam de dankzeggingsdienst waar. Bij deze dienst werden 12 kinderen gedoopt. Onze leraar sprak uit 1 Koningen 18 vers 15 met diepe ernst over onze toestand van het leven; zijn laatste tekstwoorden waren dat wij de geboden des Heeren verlaten hebben en de Baäls nagevolgd waren. Zondagavond nam Ds. Strijdom de dienst waar en heeft zijn tekst genomen uit Galaten 6 vers 7, deze woorden: Dwaalt niet, God laat zich niet bespotten, wat de mens zaait, dat zal hij ook maaien, naar de vaste, onverbreekbare wetten in het rijk der natuur. Hij zeide: in de wereld waarin wij leven is ieder mens een zaaier en een maaier, en die geestelike en zedelike wetten zijn ook vast en onverbrekelik; of men wil of niet, de mens is een zaaier en een maaier. Er werden 9 jonge lidmaten op Zaterdag voorgesteld. Zaterdagavond werden een broeder gekozen voor diaken inplaats van Br. P. D. v. d. Westhuizen, die ons distrikt verlaten heeft. Wij hopen de gemeente heeft veel zegen ontvangen.

J. H. S.

KERKVIERING KRUGERSDORP, 18 en 19 Oktober, 1919.

Wat is de Heer toch goed voor Zijn schepselen. Wij lezen in de kerkeraadsnotulen van 25 Oktober, 1918: wegens de Spaanse griep slechts acht leden tegenwoordig, en dus geen kworum. Het Heilig Avondmaal werd uitgesteld. O, die Oktobermaand van 1918, wie zal die vergeten, toen ziekte en dood door geheel ons land heerste?

Nu, Oktober 1919, vergunde de Heer ons genadiglik weer om met Hem te kunnen feestvieren. Door de droogte was de opkomst heel klein, maar de Heer was kennelik in ons midden. De kerkeraad was vertegenwoordigd door 21 leden, en onze Konsulent, Ds. Brandt, leidde de vergadering alsook alle diensten en verrichtingen.

Opnieuw werd een beroep uitgebracht op Ds. Prinsloo, van Standerton; op de groslijst was ook Ds. Joyce, van Koster, en Ds. Pienaar, van Hartebeestfontein.

Bij de voorbereidingsdienst nam de Konsulent zijn tekst uit Gen. 28 : 20-22, en deed ons duidelik de liefde en genade Gods gevoelen; Jacob zijn broeder bedriegend, door zijn ouders weggezonden, alleen in het veld, te midden van gevaren, en toch niet alleen. God was met hem zonder dat hij het wist; God gaf hem Zijn belofte, en daarop beloofde hij God een gelofte; zo handelt God nog met de mens. Hij redt, Hij troost en verwacht dat wij ook uit dankbaarheid Hem zullen dienen en Hem geven wat Hem toekomt. Er werden vijf nieuwe leden voorgesteld en vier kerkeraadsleden. Op de gemeentevergadering werden zeven kerkraadsleden gekozen.

Het Koomans-fonds werd ernstig besproken en ondersteuning aangemoedigd; de Voorzitter zal aan elke afdeling der kerkeraden lijsten geven om te tekenen. Ook werd ernstig gesproken over de doodsheid van het kerkbezoek, dat er zo weinigen des Zondags in de kerk komen; ook de voorzitter waarschuwde tegen het foutvinden met anderen en zichzelf te vergeten.

Andermaal moedigde de voorzitter aan in te tekenen op "De Hervormer," met het gevolg dat enigen hunne namen opgaven.

Bij de Nachtmaaldienst was de belofte uit Matt. 28 : 20: "Ziet Ik ben met u al de dagen," en legde spreker uit hoe menselik tegenstrijdig dit is, daar Hij juist op het punt stond Zijn Discipelen te verlaten, Hij toch altijd bij en met ons is naar Zijn Godheid, Majesteit en genade door Zijn Geest.

Er werden drie tafels bediend.

De namiddagdienst over de woorden uit Matt. 22 : 21: "Geef de Keizer, wat des Keizers is." En des avonds over de tien maagden in Matt. 25: Onze lampen gaan uit, er is olie voor onze lampen bij de verkopers; bij Jezus is de olie des geestes. Moge dit ook een blijvende zegen voor de gemeente Krugersdorp wezen.

Het volgende Nachtmaal is bepaald op de 2de Zondag in Januarie.

D. M.

AVONDMAALSVIERING KLERKSDORP.

Zaterdag, de 11de, en Zondag, de 12de Oktober, 1919, hadden wij Avondmaal. De voorbereidingsdienst werd gehouden door Ds. Ennis, die sprak over Joh. 21 : 1. De kerk was goed vol. Er werden 19 jonge mensen bevestigd.

Op de gemeentevergadering van Zaterdagavond werd bekend gemaakt, dat de jaarlikse kollekte ongeveer £1,000 opgebracht heeft. Wij hebben dan ook al onze schuld aan de Theol. Kweekschool en 't Weduwenfonds betaald, n.l £346 15s. 2d.

Zondagmorgen sprak Ds. van Broekhuizen over Ex. 4 : 20. Er werden drie tafels bediend.

Zondagnamiddag over Zacharias 1 : 18, en werden er 15 kinderen gedoopt en 6 kerkeraadsleden bevestigd, waarvan vier uit de Oranje Vrijstaat.

Bij de avonddienst was de tekst 2 Kor. 5 : 1.

De kerk was al de diensten tamelik goed gevuld.

De opkomst der gemeente was goed in aanmerking nemende de verschrikkelike droogte.

Ds. Ennis bedankte Ds. van Broekhuizen voor zijn overkomst.

Volgende Avondmaalsviering op de tweede Zondag in Januarie, 1920, als wanneer Ds. van Belkum tegenwoordig zal zijn.

Wij hadden de dood te betreuren van een onzer Ouderlingen uit de O.V.S., de broeder Coenraad v. d. Berg, die Zondagmorgen, 12 Okt., in zijn woning stierf.

C. J. H.

KERKVIERING TE VEREENIGING.

Op de laaste Zondag van Oktober hebben wij ons Nachtmaal mogen vieren. De opkomst was niet bijzonder goed, wegens de ernstige droegte, waardeur velen niet konden opkomen.

Er waren 7 aannemelingen, die tot de Sacramenten werden toegelaten.

De gemeentevergadering verkoos een andere diaken in de plaats van Br. A. Laubscher, die bij een vorige kerkviering gekozen was, doch stierf voordat hij kon bevestigd worden. De weduwe was met haar grote familie bij de kerk en liet ook een soontje doopen.

Onze konsulent Ds. Brandt leidde al de diensten, en zijn ernstige prediking werd met aandacht gevolgd.

De Kerkeraadsleden hebben in hun afdelingen gekollekteerd voor het Koomansfonds, en hebben toezegging van bijna £250, waarvan een gedeelte reeds ingekomen is.

Er was een begin van regen, dat in de week daarop gevolgd werd door mooie regenval.

KERKVIERING TE JOHANNESBURG.

Wegens de bevestiging van Ds. Barger te Middelburg door onze predikant werd het Nachtmaal niet op de eerste Zondag in Oktober gevierd zoals gewoonlik, maar op de tweede. Er was een groot getal jonge mannen en meisjes, die op belijdenis van hun geolof werden aangenomen als leden der kerk, en op verzoek werd een foto gemaakt van de leraar met al de nieuwe leden, die tegen 3/- te krijgen is, en vrij goed is uitgekomen.

Ouderling Ruthven, die herkozen was, werd bevestigd in zijn ambt.

De opkomst was zeer goed. De leraar bad zeer ernstig om regen, en na die tijd heeft ook de Heere onze gebeden verhoord.

Ds. Brandt had een beroep ontvangen naar de gemeente Marico, waarover in de gemeente tamelik veel gesproken is. Een verzoekschrift is getekend door 169 leden, vragende, dat Ds. Brandt niet zou heengaan.

De gemeente is dan ook verblijd te horen, dat hij bedankt heeft voor dit beroep.

IN MEMORIAM.

Daar is hier op aarde niets zo zeker als de dood. Op de 18de Sept. l.l. is Jacoba Johanna Schoeman, geb. Jonker, echtgenote van Ouderling Jan Schoeman, van Otterfontein, dist. Rustenburg, de eeuwige rust ingegaan. Kotie, of Tant Kotie, zoals men haar noemde, is geboren op genoemde plaats, leefde daar iets meer dan een halve eeuw. Zij leefde met haar man ongeveer 26 jaren samen als een minzame en liefhebbende vrouw en moeder voor haar kinderen. Zij was in der waarheid een Christin. Het leven was haar Christus en zij stierf voor Christus. Zij is slechts overgegaan uit 't aardse, naar een beter oord aan gindse zij van 't graf. Alwaar men haar ontmoette was zij vriendelik jegens groot en klein. Zij zal niet meer gezien worden op Ottersfontein; ook door velen is zij gemist in haar huis; haar plaats is ledig in haar huis, in de kerk te Zwartruggens, die zij samen met haar man trouw bezocht tot kort voor haar dood. Zij droeg haar lang lijden, ongeveer 11 maanden, met het grootste geduld. In de laatste tijd kon men zien, haar leven was geknakt,

en de bloem des levens verdorde. In haar kon men zo duidelik Psalm 103 : 8 zien. Zij laat haar man en 6 kinderen na, waarvan een getrouwd is een één nog te jong om haar heengaan te betreuren. De lieve Heer trooste de bedroefde echtgenoot. Hij, die de wond geslagen heeft, en die alleen machtig is die weer te helen, zij de wezen tot een Vader. Hij, de medelijdende Heiland, zorge voor hen in deze bedrukte en bedroefde tijden. Ook onze oprechte deelneming met de zwaar beproefde echtgenoot en de kinderen van hun oprechte vriend,

JAN SCHOEMAN.

INGEZONDEN.

Roodepoort No. 250,
P.K. Balmoral, 26 Okt. 1919.

Die Redaksie, "De Hervormer", Heidelberg.

Meneer,

Ek ken nie nalaat om die verslag wat in die laatste "Hervormer" verskijn het ,omtrent die bevestiging van ons tans bestaande leraar, Ds. A. J. Barger, 'n weinig meer in biesonderhede te behandel; daar die stuk totaal swijg om te vermeld van ons vorige leraar, Ds. M. J. Goddefroy, aangesien al drie predikante tot lof en eer van sij eerwaarde gespreek het, vir al die arbeid aan ons gemeente gedoen.

Ds. Fourie het o.a. gesê dat die Hervormde Kerk in ons land, veel te danke het aan Ds. Goddefroy. Ds. Barger is blij dat hij op die stewige fondament, gelê deur Ds. Goddefroy, verder kan bouw. Sij eerwaarde werd innig herdag in die gebede van al drie predikers—Ds. Brand, Fourie en Barger. Ek meen dat dit ons plig is om toe te sien, dat ons groot manne van kerk en volk, nie somaarso te vergeet, en ook nie te swijg om hulde toe te bring als hulle hulle plig vervul het, tot die laatste. Daarom is dit die plig van die gemeente van Middelburg, of liewer die Hervormde Kerk in die algemeen, om hom te gedink en herdink, vir al sij dienste wat hij so trouw en liefdevol vervul het, aan die Hervormde Kerk in Zuidafrika.

Waar daar miskien 'n swak punt was, en, indien daar iemand is die sönder foute is, die werpe die eerste steen op hom. Als daar iemand is wat homself geoffer het vir kerk en volk is dit Ds. Goddefroy. Hij het sig geheel en al aan ons land gegee, en daarom meen ek dat die toekomstige geslagte eerbiedig aan hom sal gedink.

Hij was 'n rots vir ons kerk, en 'n steunpilaar vir ons volk. Eerbiedig vra ek, dat bostaande paar reëls opgeneem word in Uw geëerd blad.

Met agting, J. H. VORSTER.

INGEZONDEN.

Bus 241, Potchefstroom,
9 Oktober 1919.

De Redakteur "De Hervormer."

WelEerw. Heer en Broeder!

"10 Oktober!" De sterfdag van Ds. Dirk van der Hoff! Wat zegt die naam niet al tot ons! "Helper in de nood! Man aan wie wij te danken hebben 't voortbestaan van onze Hervormde Kerk!"

Of hebben wij 't vergeten? 't Schijnt bijna zo! Zijn graf op 't oude Kerkhof te Potchefstroom is een puinhoop bijna niet te vinden.

Wie helpt de nagedachtenis van de grote Hervormde predikant eren? Een grafsteen hem waardig willen wij voor hem oprichten. Daar zijn nog velen in 't leven, over heel Transvaal verspreid, die door hem zijn gedoopt, aangenomen en getrouwd.

Wie helpen wil, zende zijn bijdragen aan de ondergetekende, die 't verantwoorden zal in "De Hervormer."

De Kerkeraad van Potchefstroom heeft 'n kollekte hiervoor afgstaan, die £10 10s. opbracht.

Hiervoor onze dank.

Ds. S. VERMOOTEN.

De Pastorie, Potchefstroom.

Reeds ontvangen:

Kollekte Potchefstroom	£10	10	0
Oom Sarel	0	5	0
Kollekte Ventersdorp	12	3	8
W. Bezuidenhout	0	5	0
F. Kan	1	1	0
Ds. M. J. Goddefroy	0	5	0
Generaal P. Viljoen	2	0	0
Zondagschool Nuwekraal, per mnr. J. C. Heyneke	0	5	0
Mevr. J. Lotter	0	5	0
	£26	19	8

OOM SARELS FONDS.

	£	s.	d.
Reeds verantwoord in Oktober	£378	1	0
Marthje Viljoen	0	7	0
Mevr. B. J. Naudé, eiergeld	0	12	0
Mnr. D. J. Prinsloo	1	0	0
Mevr. D. J. Prinsloo	1	0	0
Kinderen mnr. Prinsloo, P.K. Oogies	1	0	0
	£382	0	0

In 't Oktober No. is een fout in de optelling. 't Moet zijn £378 1s. od.

Alle gevers hartelik dank. Ook de familie Prinsloo, die 't door haar overleden moeder gegeven voorbeeld wil blijven volgen.

* * *

KWEEKSCHOOLFONDS.

Reeds beloofd :—

	£	s.	d.
1. Ouderling Koomans, Potchefstroom	£50	0	0
2. De predikanten	50	0	0
3. Ouderling P. L. Moolman, Memel...	50	0	0
4. Ouderling J. P. Prinsloo, Eendracht	50	0	0
5—11. Oom Sarel-fonds (voorlopig)...	350	0	0
12. Ouderling H. C. Visser	50	0	0
13. Ouderling A. J. G. Oosthuizen, Potchefstroom	50	0	0
14. Br. J. Prinsloo en kinderen, Plessiskraal, Potchefstroom...	50	0	0
15—18. Afdeling Br. Visser-Scheffer, Ventersdorp...	200	0	0
19—23. Gemeente Vereeniging	250	0	0
	£1,150	0	0

Reeds ontvangen :—

	£	s.	d.
Dii. van Broekhuizen, Kuhn, Brand, Ebersohn, Vermooten, £5 elk ...	£25	0	0
Br. J. H. Scheffer, Kafferskraal, Ventersdorp	5	0	0
Br. N. Roux, Blijvooruitzicht, Potchefstroom	5	0	0
Br. C. v. d. Westhuizen, Potchefstroom	5	0	0
	£40	0	0

(get.) Ds. VERMOOTEN,
A. H. KOOMANS.

KASVERSLAG VAN DE ADMINISTRATEUR OVER DE MAAND OKTOBER 1919.

Weduwfonds, Gem. Bijdragen:

	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
Pretoria	21	3	5						
Middelburg ...	5	9	8						
Johannesburg	1	15	7						
Zpb. Lageveld	1	9	1						
Klerksdorp ...	265	19	2						
Zwartruggens	7	13	4						
Volksrust ...	1	1	8						
Bloemhof ...	2	10	6						
Vereeniging	3	11	8						
Wolmaransstad	4	4	3						
Roossenekal	3	12	6						
Trichardtsfont.	2	13	2						
				321	4	0			

Interest:

	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
F. G. P. Peters	7	10	0						
A. H. Mitchell	16	0	0						
Oostrand ...	12	15	0						
				36	5	0			

Pred. Bijdragen:

	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
Ds. L. E. Brandt ...	10	0	0						
				10	0	0			
							367	9	0

Theol. Kweekschool:

	£	s.	d.	£	s.	d.
Klerksdorp ...	80	16	0			
Mulder & Jacobs	0	15	0			
Zwartruggens	1	5	0			
Pretoria	8	0	0			
Bloemhof ...	1	8	0			
Roossenekal	60	0	0			
				152	4	0

Beh. Stud. Fonds:

	£	s.	d.	£	s.	d.
F. W. C. L. ...	2	0	0			
Krugersdorp	2	14	8			
Wolmaransstad	2	3	0			
				6	17	8

Huishuur Ds. G.:

	£	s.	d.	£	s.	d.
Zwartruggens	3	0	0			
Bechuanaland	0	4	0			
				3	4	0

Almanakken:

	£	s.	d.	£	s.	d.
Ds. Brandt ...	1	13	0			
M. J. Buitendag	0	2	0			
J. Hoogland	3	5	0			
				5	0	0

Wetten:

Ds. Brandt	0	12	0

Notulen:

Ds. Brandt	0	2	0

Vormen:

Ds. van Belkum	0	4	0

Zondagschool Roosters:

Ds. Brandt ...	1	6	3			
J. Minnie ...	1	7	0			
G. J. Els ...	0	9	0			
J. Hoogland...	0	4	6			
Ds. van Belkum	0	7	0			
				3	13	9

Zondags Blad:

Per Ds. van Broekhuizen	0	12	0

Hervormer:

Intekengelden	18	11	3
	£558	9	8

H. J. L. Th. Roorda,
Administrateur.

* * *

KOLLEKTE VOOR DE MELAATSEN.

L. Alberts, Nyassaland	£1	0	0
Kollekte Algemene Vergadering	10	1	6
Kollekte Zeerust	13	16	9
Kollekte Klerksdorp	8	17	7
Kollekte Pietersburg	5	1	3
Kollekte Vereeniging	4	7	6
Kollekte Trichardtsfontein	2	11	10

Ds. H. D. van Broekhuizen, kollekte kerk te Messina:

Kollekte Dulltsroom	£5	0	6
Kollekte Krugersdorp (Ds. Brandt)	2	9	6
Kollekte Trichardsfontein	1	0	6
Kollekte Vereeniging (Ds. Brandt)	4	1	6
Kollekte Bethal	6	9	4
Kollektelijst Mej. C. Ras	6	0	0
Kollekte Memel (Ds. Fourie)	9	8	0
	£34	9	4

J. A. STRAUSS.

VIJDE HOOFDSTUK.

(Vervolg.)

Uit het ambtelike leven.

Niet een enkele preek heeft Strauss laten drukken. Maar ze zijn van mond tot mond overgeleverd en enkele zinnen er uit gaan als kleingeld heden nog na 50 jaren in de gemeente rond. Zijn enige troost was het Woord Gods. In een zijner preken zeide hij eens: " Wanneer ik dood ben, leg mij dan deze Bijbel onder mijn hoofd—toen hief hij zijn Bijbel op boven zijn hoofd—op dit woord wil ik rusten, daarmede voor de hemelpoort komen en als Petrus de deurwachter, dan vraagt, wie is daar? dan zal ik zeggen: Een arme zondaar, de predikant van Iserlohn, die daar door dit Woord is zalig geworden." Een 11-jarig dochtertje uit die gemeente heeft dit gehoord—maar zij zegt, ik kan het in eeuwigheid niet vergeten hoe hij toen de Bijbel ophief.—Ook werd dit geestelik zwaard wel eens uitgetrokken uit de schede, om zonder mensenvrees op hoog en laag neer te komen. Een der rijkste boeren had een misstap gemaakt en bij het aflezen der geboden had Strauss dit in een paar korte, maar diepingrijpende woorden afgekondigd. De man zwoer daarom de predikant een dodelike vijandschap. Maar de Heer beschermde Strauss. Niet lang daarna stierf de man aan de mazels. De familie liet hem zeer prachtig begraven en hoopte, dat Straus in zijn lijkrede scherp over hem uitvaren zou, en zond daarom iemand, om de leraar op te passen en te verklagen. Strauss hield een predikatie, waarin hij van de dode niets zeide, maar sprak alleen over de dood en het eeuwige leven. Aan het einde zeide hij: Omdat er zoveel mensen hier zijn, die zeker gaarne zouden willen horen, hoe ik oordeel over de gestorvene, zo wil ik mijn oordeel geheel zonder vrees zeggen en zeer langzaam spreken, opdat gij de woorden goed kunt onthouden en optekenen: " hij is een zeer goed man geweest—wanneer men zijn zonden niet mederekent! Amen."

Niet altijd kwam Strauss zo schitterend er af. Hij werd wel eens wegens eerschennis bestraft en beboet. Zondags daaraanvolgende vertelde hij kalm die zaak en besloot dan: "Mijn hoofd behoort reeds lang aan de Heer en ik wens niets vuriger dan dat ook mijn hart Hem alleen toebehoort. Wat mijn geldbeurs betreft, ik weet niet of ik zeggen moet: die is van de Heer, dan wel des Heeren geldbeurs is van mij. Daarom raakt mij dat beetje geld ook niet."